

VĚCHOVA DĚŠTĚ - TROCHU JINAK...

ĚšterĚ, 02 zĚĚĚĚ - 2008

Nikdy jsem si nedovedl pĚedstavit, Ěe bych své dĚĚ svĚĚoval na celé dny i noci do opatrování cizí osobĚ. Jako by stud odchov bez nĚhy a citĚ matek, autority otcĚ a kouzla rodinné pohody, bez Ětení pohádek, Ěekání na první zoubek, na první slĚvko... Pak jsem poznal izraelské kibucy - základní kameny novodobého Izraele.

SpoleĚná práce, spoleĚný Ěivot, Ěádné výplaty, pouze kapesné. OvĚem také Ěádná kriminalita, bezdomovci nezamĚstnaní. A bez alkoholu a drog. Kibuc Hachotrim nedaleko Haify je jednou z posledních postaru fungujících izraelských komun. VĚera jsem dostal z Hachotrimu e-mail: "Mraky se nad kibucy zatahují, uĚ jsme museli zruĚit spoleĚnou jídelnu a prádelnu..." psal mi Fredy Wurzel a pĚinutil mĚ ke vzpomínkám, kdyĚ jsem s ním sedĚl u jím upeĚe bábovky v Izraeli. "NaĚ dĚti se uĚ narodily do kibucu. Ty si Ěivot v nĚm na rozdíl od nás nevybraly. Jen mĚly moĚnost tady zĚstat nebo jít jina. Pokud zĚstanou, tak vĚtĚinou z pohodlnosti. Mají tady mnohem snadnĚjĚ podmínky pro Ěivot," pĚiznává Fredy Wurzel, který se pĚed pĚl stoletím Izraele vystĚhoval z Ostravy. Ěivot v kibucu "Kdysi Ěila v kibucech drobotina oddĚlenĚ. Ráno jsme Ěli práce, naĚ ratolesti byly v dĚtském domovĚ, kde i pĚespávaly. KdyĚ jsme se vrátili odpoledne domĚ, ve ĚtyĚ hodiny za námi dĚti pĚiĚly, byly s námi aĚ do osmi veĚer a na noc Ěly zase mezi ostatní dĚti. Mohli jsme juloĚit ke spánku, Ěíct jim pohádku," objasĚuje mi ten zvlĚtní systém výchovy Milan MarĚík. PĚeĚil Ter OsvĚtim i opravy nĚmeckých vagónĚ v Gliwicích. KdyĚ se blĚila ruská vojska, snaĚili se NĚmci své vĚznĚ odklidit z západ. Únava z války padla i na jejich esesácké strĚce. Jednoho dne Milan i s pĚti kamarády utekl. V Praze Ěel po válce tam, kde mohl být nejpotĚbnĚjĚ. Nemusel studovat ani Tóru, staĚil mu koncerták, aby pochopil vĚci, nad nimiĚ dĚív ani nepĚemýĚlel. V Ěidovské obci zaĚal pomáhat s organizací vystĚhováání Ě do Izraele. Nakonec se vystĚhoval s nimi a pro nĚho i jeho rodinu a dĚti se stal kibuc Hachotrim osudem. "V dĚtských domovech pracovaly kvalifikované peĚovatelky, které to s dĚtmi umĚly moĚná lépe neĚ jejich matky. TĚm byla umoĚena kaĚdé dopoledne tzv. hodina lásky. KdyĚ mĚly mámy své dĚti moc malé, mohly chodit do domova se s nimi pomazlit. VĚdycky ráno mezi desátou a jedenáctou," popisuje Milan MarĚík systém, který je pro mĚ zcela nepochopitelný. Poslouchám vyprávĚní svých hostitelĚ a jde mi mráz po zádech z toho na první pohled citového odcizení, které podle mne muselo nastat touto oddĚlenou výchovou. Pak si vzpomenu, Ěe nás pĚece naĚ rodiĚe nemuseli vodit kaĚdý druhý den do Ěkolních bunkrĚ proti náletĚm. V mé rodinĚ jsme také nezaĚili, Ěe jsme byli jako dĚti pĚed branou koncentráku odtrĚeni od svých matek a museli sami ĚivoĚt v hrĚzách lágrĚ. A najednou si uvĚdomuji, v jakém jsem státĚ a co pĚedcházelo jeho vzniku. Po tisíciletí systematická diskriminace ĚidĚ, pozdĚji snaha o jejich vyvraĚdĚní. A co Izrael bĚhem jeho historie? Boj s Araby o pĚeĚití. S tím vĚm souvisela i výchova. RodiĚe je nedávali od sebe proto, aby se jich zbavili, ale naopak aby je vychovali k samostatnosti a nauĚili je postarat se sami o sebe. Okradli se sice o chvíli Ětí, ale na druhé stranĚ dĚti nauĚili pĚeĚit tĚeba pro pĚípad války. století existence Ěidovského státu se jich zde odehrálo uĚ celkem Ěest. "V domovech byly i noĚní sluĚby, peĚovatelky dĚti hlídaly, Ěly je utiĚit, kdyĚ se tĚeba rozplakaly. DĚti z tĚchto domovĚ byly otuĚilejĚ skoro nemarodily. Byty se proto stavĚly menĚ, bez dĚtských pokojĚ a tedy levnĚji. RodiĚe tak mĚli moĚnost si v odpoĚinout, vzdĚlávat se, Ěíst si nebo jít do divadla, ĚehoĚ jsme dost vyuĚívali a potom také odvádĚli víc práce. Hospo nebyly, alkohol se zde nikdy nepil," Ěíká Milan MarĚík a je vidĚt, Ěe ho to nemrzí. "Byla to sice sparĚanská výchova, ale moc prospĚná. My jako rodiĚe jsme nemĚli zamĚstnání, kde se dĚlalo osm hodin a padla. VĚichni jsme dĚlali vĚchod, co bylo zapotĚbí. NĚkdy aĚ do noci. Ve velmi Ěaron;patných klimatických podmínkách. Bylo tĚeba si také odpoĚinout, aby se udĚlalo vĚchod;e pro udrĚení kibucu. VlastnĚ o které Ěinde na svĚtĚ bylo tak dobĚ postaráno od rána do rána a den co den jako bĚhem oddĚlené výchovy v kibucech. A vĚchod;echno zadarmo. RodiĚe nemuseli platit jejich ubytování, stravu ani vychovatelky," argumentuje Milan MarĚík. "Ve vaĚich mĚstech sice máte dĚti doma u sebe, ale stejnĚ se p nĚ mnoho rodiĚĚ nestará, dĚ toho pĚíliĚ nevĚdí, kde a jak tráví svĚj volný Ěas. PĚes den jsou ve Ěcole, potom nĚkde na veĚer na diskotékách. RodiĚe neví, co dĚlají, kolik vypijí alkoholu a vykouĚí marihuány, jestli nĚkde nevykrádají auta nebo je nĚkdo nepĚepadne, neoloupí a neznásilní. Nic z toho ty naĚ dĚti neznaly, z niĚeho takového jsme jako rodiĚe nemuseli mít obavy." Pak mi to doĚlo, zvlĚtní kdyĚ jsem si proĚel dĚsivé Ěeské statistiky. Ěáci studenti sebevraĚdou ĚeĚ problémy s láskami, v rodinĚ, Ěcole, ale i bulimii, anorexii, alkoholem a drogovou závislostí. Za nejkritiĚjĚ vĚk je oznaĚováno dospívání, tedy od vĚk 11 do 19 let. Zatímco u dokonáných asi sedmdesáti sebevraĚd za rok vedou chlapci, u pokusĚ o nĚ pĚevaĚují dívky. Zhruba kaĚdý pĚtý Ěák a student v posledním mĚsíci uĚil drogu. Zhruba polovina uĚivateleĚ drog (tedy vĚichni dotázaní) brala v posledním mĚsíci jen kanabinoidy, druhá polovina z tĚch, co drogu v posledních tĚiceti dnech uĚili aplikovala i více rizikové drogy. Ve Ěkolní tĚídĚ o tĚiceti Ěácích je tedy v prĚ mĚru Ěest, kteĚí aktuálnĚ berou nelegální drogy. TĚmi z n marihuanu Ěi haĚiĚ a dĚtmi berou i nĚco "tvrdĚho". NejmĚ polovina ĚákĚ a studentĚ uĚ nĚkdy v ĚivotĚ drogu okusila...VĚichni, kteĚí jsou závislí na drogách, jsou také kuĚáky bĚĚný. Podle statistik pravidelnĚ kouĚí v Ěesku kolem Ěesti procent dĚtí. V pubertĚ uĚ je to pĚes 25 procent. Nejhorší situace je v Praze, kde kouĚí 48 % dívek a 42 % chlapcĚ v pubertální vĚku. V souĚasnĚ dobĚ je zpĚsob oddĚlený v

děti v kibucech zrušen, i když v některých komunách se ještě děti stahují od svých rodičů. Ale až v šestnácti letech, kdy dostávají své samostatné byty ve čtvrtích kibucu, v nichž je jenom mládež. „Oddělená výchova dětí se však začala postupně rušit. Vyadovala si také přesnost přímí ukládat děti. Nebylo možné děti v osm uložit, aby nepřesná matka pak už ty spící rušila svým pozdním příchodem nedisciplinovaně se začaly chovat mámy z přímistáhovalské vlny z Jižní Ameriky. To bylo samé „maána“, na všechno je „as,“ zřídí je Fredy Wurzel, pro se jejich ratolesti vrátily domů a oddělená výchova byla v Hachotrimu definitivně zrušena. „A tyto děti také s tím, že děti musí spávat doma, aby přimohly vidět jejich první úsměv, když se ráno probudí. Tak zůstaly rodiče s dětmi ze dne na den doma. Já jsem přivedl dcerku na noc do dětského domova, a když jsem viděl, že bych ji tam musel nechat na pokoji samotnou, tak jsem ji vzal domů také,“ přiznává Fredy Wurzel. „U nás to bylo přímí a přímé. Když jsme vřídli, že děti odděleně, tak jsme podle toho stavěli menší i naše domy. Pak přímí la ta změna. Jinde ji dělali postupně a napřím si podle toho, kolik měli peněz, rozšířili domy, udělali přímí stavby, aby měly děti svůj přímí tito nucenými dostavbami se náš kibuc moc zadlužil. Vláda nám nikdy na tyto věci nedala ani šekel. Jenom poskytovala přímí. A úroky byly neúnosné,“ bezradně krčí rameny David Raz. Dnes mají zástupce vřímí bank přímí v kibucu, aby hlídali každě vydaný šekal, který hned zabavují, aby snížili hachotrimský milionový d

A tak dopadla oddělená výchova mladíků a dívek v Izraeli. Břetislav Olšar